

Tieteestä tiedottamisen vaikeus – neljä esimerkkiä

Pekka Louhiala

Dosentti, yliopistonlehtori
Lastentautien erikoislääkäri
HY, Hjelt-instituutti

1. Miten SETTI-tutkimuksen keskeytyksestä uutisoitiin?

The Effect of Vitamin E and Beta Carotene on the Incidence of Lung Cancer and Other Cancers in Male Smokers

The Alpha-Tocopherol Beta Carotene Cancer Prevention Study Group

N Engl J Med 1994; 330:1029-1035 | [April 14, 1994](#) | DOI: 10.1056/NEJM199404143301501

2. ”Disconfirmation dilemma”

- Uudet löydökset uutisoidaan isosti

- Mutta kumoavat löydökset pienesti tai ~~ei lainkaan~~

Termin alkuperä: Peter Conrad

3. "False balance"

- Mediassa rakennetaan asetelma joka antaa valheellisen kuvan tieteellisestä kiistasta
- Vastakkain esim. tutkijat sekä potilas ja itse itsensä asiantuntijaksi nimennyt
- Esim.
 - Rokotusten yleisestä hyödyllisyydestä ei ole tieteellistä kiistaa
 - Mammografian hyödyllisyydestä on aito tieteellinen kiista

4. Erään tutkimuksen anatomia

The placebo effect: doctors admit prescribing unproven treatments, unnecessary tests and pills with no active ingredient

Patients given drugs with no active ingredients, or unproven or unnecessary treatments, finds study

Friday 29 March 2013

Placebo Use in the United Kingdom: Results from a National Survey of Primary Care Practitioners

Jeremy Howick^{1*}, Felicity L. Bishop², Carl Heneghan¹, Jane Wolstenholme³, Sarah Stevens¹, F. D. Richard Hobbs¹, George Lewith⁴

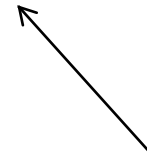
- ”Eri maissa tehtyjen tutkimusten mukaan 17-80% lääkäreistä on määrännyt potilaille ’plaseboja’ kliinisessä työssään”
- “Plaseboja luonnehditaan usein vaikuttamattomiksi ja epäspesifeiksi, kun ne itse asiassa voivat olla vaikuttavia ja vaikutukset voivat olla spesifejä”
- “97% vastaajista kertoi käyttäneensä epäpuhtaita plaseboja ainakin kerran uransa aikana”

Plasebo

Puhdas plasebo

Epäpuhdas plasebo

?

Epäpuhdas plasebo

- Positiiviset suggestiot
- Ravintolisät tiloissa joissa niiden hyöty on epätodennäköinen
- Probiotit ripulin hoidossa
- Piparminttupillerit kurkkukivun hoidossa
- Antibiootti epäiltyyn virusinfektioon
- Subkliiniset annokset vaikuttavaa lääkettä
- Lääkkeiden off-label käyttö
- Vaihtoehtohoito josta ei ole näyttöä
- Koululääketieteen hoito josta ei ole näyttöä
- Diagnostiset tutkimukset potilaan rauhoittamiseksi, esim.
 - Ei-välttämätön kliininen tutkimus
 - Ei-välttämätön laboratoriokoe

Mistä oli kyse?

Huonoa tiedettä

Tiedote

Hämärää uutisointia

Hämmennystä